

ᐃᓂᐃᕐ ᑖᕐᓂᐃᕐ ᐆᐱᕐᕐ PAUKTUUTIT

ᐃᓂᐃᕐ ᑖᕐᓂᐃᕐ ᐆᐱᕐᕐ INUIT WOMEN OF CANADA

Tukisiviit: Tukisiven?

ᐃᓂᐃᕐ
PAUKTUUTIT
INUIT WOMEN OF CANADA
ᐃᓂᐃᕐ ᑖᕐᓂᐃᕐ ᐆᐱᕐᕐ

***Tukisiviit* Naillitisimajuk Kaujititsiutik**
(2012-2014)

KAUJIAUGUTET

Una Tukisiviit – Do You Understand? Inuit Nuliannianimmut InosiKatsianik Atuagaliuttaumat katimammata Happy Valley-Goose Bay, Newfoundland Labradorimelauttuk, February 6-8, 2012. Tamanna katutjiKatigetitulauttuk Pauktuutikunutta amma Canadian Inuit HIV/AIDS Network (CIHAN), atuttuKattatuk sollu Kaujitsigiamut iligennik tamakkununga Pauktuutit kamalimmata sunanik mitsanut HIV/AIDS-nulu aittutauttailititsigiamut, ikajudlutik, anniassauttauninganut ikajugiaKaligamik.

Tamanna atuattaugutitsak pivitsaKattitulauttuk kenaujatigut ukunangat Health Canada (the Public Health Agency of Canada (PHAC).

Kujannameluadlutillu tamainnik ilaliugutilinnik ukunangat Canadian Inuit HIV/AIDS Network:

Sharon Edmunds, Sulialik ukunani, Nunatsiavut Government, SuliaKafingani InosiKatsianiap amma InoKatiget Pivalliagutinginni, Goose Bay, NL

Faye Legresley, Nunavimmi InosiKatsianimmut amma InoKatiget Pivalliagutinginni Sulialek, InoKatigellu InosiKatsianinginnut kamajinginni Sulialik, Kuujuaq, QC

Obed Anoe, Nunalinni InosiKatsianimmut kivKatutti, Arviat InosiKatsianimmut Aivingani, Arviat, NU
Harry Adams, angijumi nunami kivKatuttik, Montreal. QC

Sherry Kadlun, Nunalinni InosiKatsianimmut kivKatuttik, Kugluktuk, NU

Igah Sanguya, Community Health Representative, Clyde River, NU

Kujannamegumagivugullu ukununga katutjiKatigennik kavamaillu suliaKaffinginnik ikajulaummata Kaujimalagittunginnit:

Anna Fowler, Inuit Tapiriit Kanatami (ITK)

Selma Ford, Inuit Tapiriit Kanatami (ITK)

Patricia Kemuksigak, AngajukKasuaq InosiKatsianimmut, Nunatsiavut kavamangani.

Silpa Edmunds, InutuKak, KipukKami, Elder, Postville

Rita Andersen, Nunatsiavut kavamangani Sulialik InosiKatsianimmut SuliaKafingani, Nain

Sophie Keelan, Nunavik Iningita

AngajuKauKatigenginni InosiKatsianimmut amma InoKatigegenik kamajinginnut Sulialik. (NRBHSS)

Jasmine Redfern, Nunavut Tunngavik Incorporation (NTI) and Nunatsuami NunaKakKasimajut kaunsilingani sulialik mitsanut HIV/AIDS (NACHA)

Joan Killulark, Nunammini InosiKatsianimmut kivKatuttik, Baker Lake, NU

Annanut amma Annait AnniasauttaugiaKalimmata Annasiutet Canadami (SOGC)

Aileen Moorehouse, Nunavik Midwifery Association

Mary Nastapoka, Ilinniituk Inuatso-giamut, Inukjuak, Nunavik

Mary Bergin, Nunammini Ikajuttiudluni Angajukkak, Inuit Tuttarvingat, Nunatsuami NunaKakKasimajut InosiKatsianimmut katutji-Katigennigut (NAHO)

Merv Thomas, Canadamiut NunaKakKasimajut AIDS Kanimmasinginnik Kaujitsiji (CAAN)

Melisa Dickie, Canadamiut AIDS anniasuttaulimmata Kaujima-Katitsiji (CATIE)

Marc Arseneau, SuliaKaffinga InosiKatsianimmut amma InoKatigenik kamaji, NU

Scosha Diamond, HIV/AIDS Kanimmasinginnut kamaji Labradorimi

Andrea Webb, Interpreter, Nunatsiavut Hilda Lyall, Ablasangutitsiji, Nunatsiavut

Joe Otokiak, Ablasangutitsiji, Western Arctic

Sarah Asivak, Happy Valley-Goose Bay Johnny Kuluguqtuq, Nunanni InosiKatsianiap Pivallianinganut Aulatsiji, kavamangani Nunavut

Dr. Catherine Dixon, Nunanginni Adjigegalannut anniangit sujum-mata kamavinginni, Kaujimalagittut Maligan-git amma Inulimat InusiKatsianitsanginnut Atugumajanginni SuliaKaffingani, Inulimanullu Inosi-Katsianinginnut kamajingit.

Kazimiera Adamowski, Sulianginnut Kaujitsiji, Ininga KaujimaKatigennimut Kanimmasinnut amma Aittunattunik Suvallitainiammata, InoKatiget Inosi-Katsianinginnut kamajet Canadami.

Amma ilangit, nakummegidlugit Pauktuutit suliaKasimajungit iligedlutik, Elisapee Sheutiapik, AngajukKak, Tracy O'Hearn, AngajukKauKatillagik, Geri Bailey, Kamajik, Annie Aningmiqu, Tapsuminga Suliamik Aulatsiji, David Boulton, allati, and Phillip Bird, Kaujitsiji.

Nalunaikkutanga ©Pauktuutit Inuit Women of Canada

Juli 2012

ISBN# 1-894396-85-5

TUKISIVIIT TUKISIVEN? TUKISIVIIT NAILLITISIMAJUK KAUJITITSIUTIK
2012 – 2014

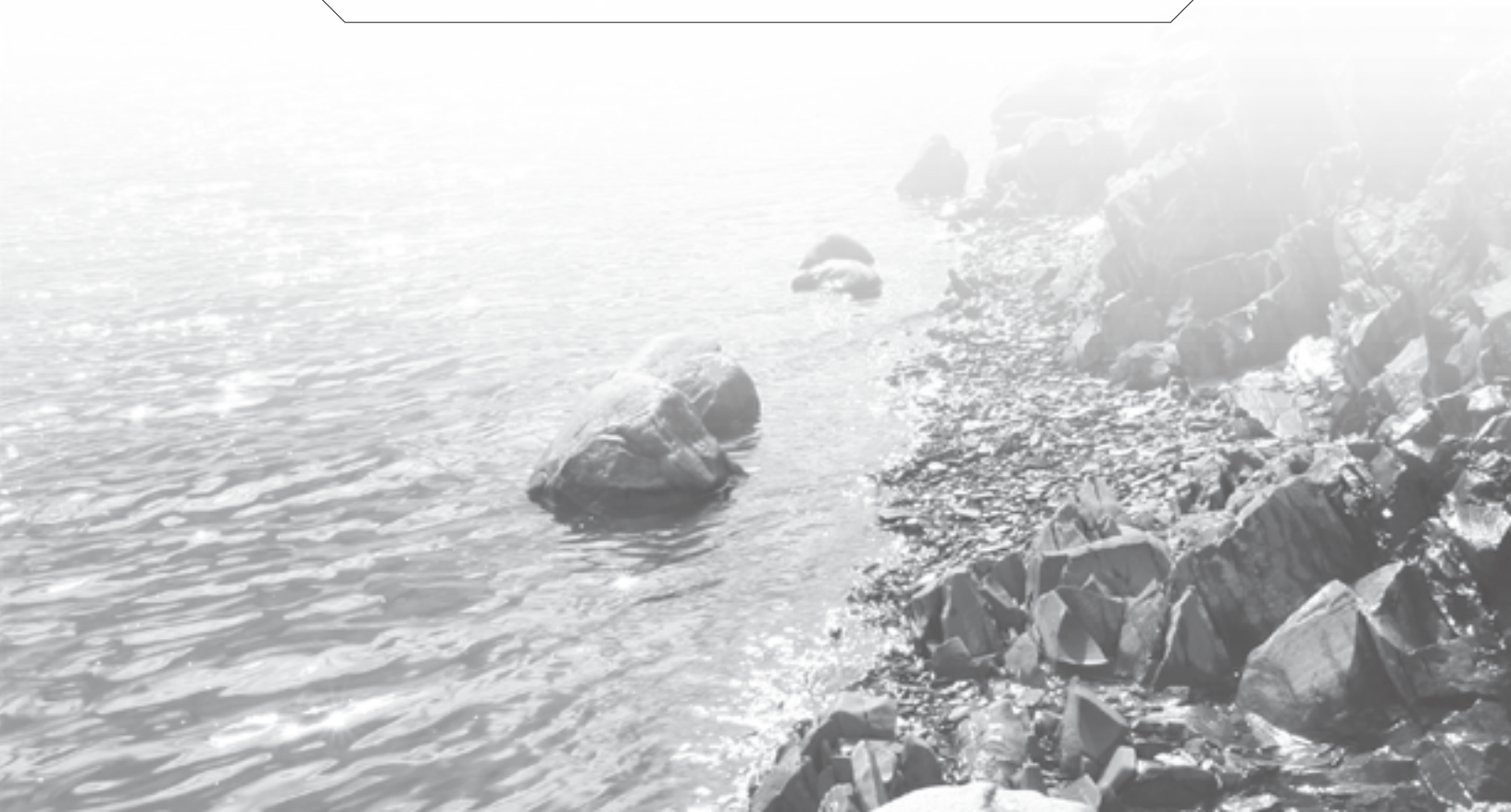
Pauktuutit Inuit Women of Canada
520-1 Nicholas Street
Ottawa, Ontario K1N 7B7

Phone: (613) 238-3977 | Toll Free: 1-800-667-0749 | Fax: (613) 238-1787

www.pauktuutit.ca

ILUMIUTANGIT

Kaujitsiutik	2
Tukisitsiutik	3
Kaujjausimajut <i>Tukisiviit</i> Suliagijaudlutik	4
Pannaigutik	5
Ilonnâgut <i>Tukisiviit</i> Suliagijausimajut	5
Silatsuami UKautjigijajet katimajet Ikajuttingillu	8
<i>Tukisiviit</i> UKausittangit	9
SakKititauninga <i>Tukisiviit</i> : Do You Understand UKauset	13
Siammatitauningit <i>Tukisiviit</i> UKauset	15
Suliatsak Kimiggutauninga	16
Nâjisiutet kingullimillu Atugatsait	18

“*Inuktitut ikajuinnavut ikajuinnagivullu uKattinik/ablasângutitsijinik ammalu Kanimajunik adjigettumik. Piusiumitigasuallogu suliatsait pitsatuninga ammalu ânniasiuttaugiamut uKausittanik adjigengitunillu uKausiKatigengitunik atut-siamagikKut ilonnainut ilisimatsiajugut uKausinik Canadami. Takutitsivuk pilluamagiunnitinnik ikKasudlatalu inunnik pitaKattisigiamik aittunattunik HIV/AIDS ânniagutauKattajunik ikajugiamut ikKasulluta.*”

IlauKatausimajuk: Tukisiviit Silatsualimâmi Inuit Nuliannikut Inositsiagittotitsigasuannimut UKausinik katimatillugit (Fevruar 2012)

KAUJITITSIUTIK

Pauktuutit Inuit Annait Canadami sivullituvut silatsualimâmi katutjiKatigennet kamagiamut Inuit-piluattumik nuliannikut inositsiagittotitsigasuannimut ammalu aittunattunik HIV/AIDS pitjutauningit Canadami. Taimanganit 1995, Pauktuutit sakKititsisimalikKut nutânik atugatsanik uKumaittoKattajunik uKâlautigigiangit Kaujिताutillugit inuit inositsiagittotitsigasuannimut Kaujimajaugialinnik ammalu aittunattutâttailititsigiamut akungani Inuit. Una Kaujitsiutik allasimajuk pitsiasimaniujunik Kaujijausimajunillu Pauktuutikkunut *Tukisiviit* Inuit Nuliannikut Inositsiagittotitsigasuannimut UKausinik suliagijausimajunik ammalu sakKitsidlutik *Tukisiviit: Do You Understand?* uKausinik.

Jâriusimalittuni, Pauktuutit uKaKattasimalikKut tamânenginnaniattunik iluingalugit atuttaugun-natunik attutaugutiusonik ilikKusini, uKausini, siagunitani, ammalu kenaujaliugiamut atuttauKattajunik Inunnut inilinnut Inuit Nunangat ammalu Canadami siKingani Kaningitunejununi.¹ Ilonnaini pitjutaunijuni ilingajut Inuit inosinginnut, attutauniuKattajut ilauKatigennikut akungani ânniasipviliasimajut ammalu inositsiagittotitsigasuannimik kamajinut. Pauktuutit ilitatsivut pigumajaujunik ilingajunik ammalu ilikKusitigut atuinnaujunik ajunnangitunik uKausinik âkKisigiamut Kallunâtitut ammalu unuttunik Inuktitut uKausinik adjigengitunik. Tamakkua atuttaugun-natut ikajutsivut suliaKagiamut inositsiagittotitsigasuannimut suliaKattinik ammalu taimaittunik suliaKaKattajunik akungani Inuit. Pauktuutit âkKisimajut *Tukisiviit: Do You Understand?* Kallunâtitut-Inuktitut allasimajunik ikajugiamut inositsiagittotitsigiamut suliaKattinik tukisitsigiamut tukisiallugillu uKaset atuttauKattajut aittunattunut HIV ammalu nuliannikut inositsiagittotitsigasuannimut uKausinik atuttauKattajunillu atutsiajunik ammalu sulijumik atuttauKattajut.

Tukisiviit suliatsak takutitsivuk atugatsauluni piusik pivalligiamut nunalinni atugatsanik. Ajunnatogaluattillugu tagvani takutitsigiamut tungavinik suliatsami ilauttitausimajut suliatsami ilaget ammalu nunalet, avittusimajut, ammalu silatsualimâmi ilauKataujut taitsumani suliatsaujumi pannaigiamik kamagijaugumajunik. Pauktuutit tusâKattalauttut ilinniadlutillu, ammalu tamatsuminga âkKisigunnasisimajut ilangautillugu Kanuk pigiamik piusitsaujumik. SakKisimajut atugatsait nuliannikut inositsiagittotitsigasuannimut ajunnatunik tukunginnik ammalu illinattunik nunalittigut.

1. Inuit Nunangat angiggagijauvuk ¾-ngit 59,445 inunnit ulinnaitausimajut inilet Canadami (kititsisimaningit Canada, Illulet Kaujisattautilugit, 2011). Inuit Nunangat ilautitsivuk Labradorimit Northwest Territoriesinut ammalu ilautillugit sitamat avittusimajut: Nunatsiavut, Nunavik, Nunavut ammalu Inuvialuit avittusimajut.

TUKISITSIUTIK

AttutauniuKattajuk nuliannikut aittunattunik aungillu piungilidlutik (STBBI), ilautillugit aittunattut HIV/AIDS ammalu tingullunik C, sivullipautijaugumainnatuk inositsiagittotitsigasuanimi akungani Inuit. AullakatainnagiaKaKattamata sikinganut taggânullu nunalinnut, uKumailutau-Kattajut inositsiagittotitsigasuanimi ikajuttaugutinik aulatsigiamik mikinitsani nunalijuuni, ammalu puttunitsaunginnadlutik kititangit nuliannikut pinniaKattajunik, Inuit ulugianattumejut nuliannikut aittunattutâttaugiamik (STI).² Kaujimangikaluattillugit kititanginnik aittunattunik HIV akungani Inuit, STI kititangit puttujuvut, ammalu ilingajut ulugianattut piusimini.³ Pauktuutit Kaujisannigisimajanga Kaujisimajut kappinattunik, kangusautinik, naggunninnik atuttausimalik-Kut pigunnangiumautadlutik, Kaujimagamut, ammalu ilinniagutiugunnatunik. Unuttut Inuit uKâlautiKaKattangilat nuliannikut inositsiagittotitsigasuanimik isumagidlugulu kangunattoninga pitjutajuk. PitaKatsiangimut Inuktitut uKausinik ammalu allasimajunik uKumailutauKattavuk.

Ilingajuk Inunnut, ilagenut, paitsijinullu KaujimagiaKaningit ânniasiuatugunnatunik ikajutsiutinillu aulatsigiamut STBBI-nik ammalu STI aittunattunik, pitaKatsiangimut ilikKusitigut uKausitigullu Kaujigatsanik pivitsaKattisingilak aulatsigiamik inositsiagittotitsigasuanimi piusiujuuni, tatattugiamut ânniasiuupvimi tatattugannik, Kaujimattisigiamik ammalu Kaujimattitaunitsangit inositsiagittotitsigasuanimi kamajinut, ammalu pigunnasiaKattangitut tukisiagiamik katitsuilutillu ânniasiuupvimi malittaugialinnik ammalu ejanut ilingajunik. Ammaluttauk, inositsiagittotitsigasuanimut kamajet, uKattet, ammalu ablasângutitsijet pitaKatsiangimata sulijunik adjigejunik uKausinik uKâlaKatigesongugiamut akungani Inuit ânniasiuupvillasimajut pitjutigillugu nuliannikut inositsiagittotitsigasuanimik, pilukattailigiamut, ânniasiuatugiamullu. TaimaittuKangikutta atugatsanik, uKumaittovuk Inunnut ilauKatautsiagiamut ilagijaminut namminik inosimmini.

Akungani 2006 ammalu 2011, kititangit Inuit Canadami unutsisimalaukKut ununnisanik 18 percent.⁴ Tâkkunangat 34 percent inunnit atâni jârilet 14 jârinerik ammalu 54 percent atâni jârilet 25 jârilet, ununningit kititanginni ilageKattajut nuliadlutik. Taimaimmat, nuliannikut inositsiagittotitsigasuanimut ammalu aittunattunik HIV/AIDS pitâttailigiamut ammalu ilinniattillugit atugunnatanninnik tamânenginnaniattillugit ottugallutik sakKititsigiamut ammalu tigumiallugit Kaujimajaugialet ulugianattut aittunattut.

Inuktitut uKauset ilagenut uKausiuuvut adjigengitut avittusimajunit avittusimajunut ammalu ilangani nunalinnit nunalinnut. Atuttauningit pitsatujummaget, piluattumik Nunavummi ammalu Nunavik. Malillugu 2011 kititsisimajut, 80 percentikasângit Inuit uKasimajut Inuktitut uKausitu-Kaginigâdlugu takutitsijuk atuinnatangit angiggamini. Ammalu 15 percent uKasimajut atuKattanimminik Inuktitut illagidlugit uKagunnangitut Inuktitut uKausinik atuttaunginnamijuk angiganginni. Ilonnatik katillugit, immaKâ 35,500 Inuktitut uKausinik uKâlasot Canadami.

-
2. Mikinitsani Inuit Nunalinginni, jâringit ilagellu katingajut mikinitsauvut ammalu immigojut unuttuatidlutik nuliaKatigeKattavut, siamatitsigunnadutik aittunattunik STI ammalu STBBI-nik. Nunalinni inositsiagittuligijet KaujimaKattamata kinakkomangâta ammalu ilagenik, Kanuttogutji-Kattajut siamatitsitailigiamut ammalu KaujimajaukKunagit ottugattaugialet Kanimmaset.
 3. Ottotigillugu, Nunavut 2009-mi, aittunattutâsimajut ununnisaukasâlauttut 15-nit puttunitsaudlutik ilonnanganinit Canadamit ammalu kititangit aittunattunik ungilannatunik 48-nit puttunitsaulauk-Kut. 2011-mi, STI Kaujijausimajut 75% ilonnainik Aittunattunit Nunavummi – 2006-2011-mut. ([URL://www.irespectmyself.ca](http://www.irespectmyself.ca)).
 4. kititsisimajut Canada, Silatsualimâmi Illulet Kaujisattautillugit, 2011.

KAUJJAUSIMAJUT TUKISIVIIT SULIAGIJAUDLUTIK

Tukisiviit Inuit Nuliannikut Inositsiagittotitsigasuannimi UKauset suliagijaugiasisimalauttur 2011-mi kenaujaKattisitillugit Public Health Agency of Canada (PHAC) Non-Reserve First Nations, Inuit, and Métis Communities HIV/AIDS Project Fund. Suliatsak akuninut Pauktuutit pigianningani suliagisimajanga nuliannikut inositsiagittotitsigiamut Kaujimajaugialinnik — piluattumik 2008-mit 2010-mut suliagijaudluni tajajuk Unutsivalliajut Nuliannikut Inositsiagittotitsigasuannimi kamagijaugialet ammalu Pivallianikkut Ikajutsitaunitsangit Nunalet ilingajunik Inuit Inogusinginni aittunattuKadlutikHIV/AIDS. Una siagolittillugu suliagijausimajuk âkKisisimajuk ammalu siammatidlugit Inuit-piluattumik aittunattutâttauKunagit, ilinniatidlugit, ammalu Kaujimajaugialinnik atuttaugunnatunik ammalu ilauttitautillugit ilisimatsiajut uKautjigijaget tallimani jârini pannaigutik pannaिताuninga nuliannikut inositsiagittotitsigasuannimi. PitsatunitâtâKullugu pivalliataninga pannaigutik, Pauktuutit aulatsisimalauttur katingajunik katimattisidlutik Kimiggugiamut Inuit KaujimajatuKanginnik, piusinginnik, ammalu aulasinginnik pitjutigillugit aittunattut HIV ammalu AIDS. Tugâgutingit âkKitausimajut ammalu atuttauliaKidlutik inuit inositsiagittotitsigasuannimut ilinniatitaulutik pannaigutinginnik piunitsamik ikajutsitaugiamut aulasingit asianguvallianinginni akungani Inuit.

October 2009-mi, Pauktuutit atuinnaguisimalauttur sivullipâmik Inuit Silatsualimâmiut Maligatsaliugiamut katimanimmik pitjutigillugit Nuliannikut Inositsiagittotitsigasuannik Iqaluni, Nunavut. katimasimaningit kamaluasimalauttur nallikatâdlugit pivalliadlugit Inuit piluattumik pannaigutinga. Pijagettausimajuk pigianningani 2010, *Inuit Tallimani Jârini Pannaigutinga pitjutigillugit Nuliannikut Inositsiagittotitsigasuannik (2010-2015)* atuttaugunnatuk aulatsigiamut suliaKautigillugu takunnagiamut, suliatsanik, sivullipautijaugialinnik, ammalu pannaigutet tilitsigutinginnik Pauktuutit ingiggainanitsangit suliagillugit aittunattut HIV/AIDS, ammalu STBBI ammalu ilauttitautillugit PHAC ammalu asingit ilauKataujut.⁵ Tugâgutik uKautiKajuk Inuit KaujimajatuKanginnik, piusinginnik, ammalu aulasinginnik pitjutigillugit aittunattut ammalu Kanuk ikilliumigajammangâta ulugianattut atuttauKattajut.

Inuit Silatsualimâmi Maligatsaliugiamut katimanik pitjutigillugit Nuliannikut Inositsiagittotitsigasuannimi ammalu sakKititsidlutik pannaigutik ulinnaitaninga uKauset uKausittaKatillugit sivullipautillugit. Piluattumik, pannaigutik ulinnaitaulluni pigumajajuk ukununga:

- Ullumimunut atuttaunginnat Inuktitut tukungit uKausittaliuttausimajuni;
- Avittusimajut piluattumik allasimajangit Inuktitut uKausittait;
- Tukisinattut uKauset tukungit kamagillugit atunit uKausiKatigengit;
- Atuttaillutik nâmmangitunik uKausittanik; ammalu
- Kimiggutauningit Inuktitut uKauset ilinniagutigillugit ammalu Kaujimajugiamut allasimajunik ilingajunik nutânut atuttaulittunut.

PitaKagiamut nâmmasiattunik Inuktitut uKausinik ilitagijausimalittuk ununnisanit 25 jârinit. Unuttut ânniasiuginimmu ilingajunik nuliannikut inositsiagittotitsigasuannimut ikittutuinnavut adjigegalait uKauset Inuktitut uKausinginni. Ottotigillugu, Inuktitut ablasânguttitaugami "HIV aittunattuk Kaujjauninga" tâna "âkKitaugunnangituk Kanimmasik" uKausittalik adjinganik uKausiup "kiansa" Adjigegalâk, uKausik "nalikkâkut" ablasângutitausok "itjuasijuk uluanik." Ilangit Inuktitut ânniasiuginimmu uKauset atuinnaugaluattillugit, ilangit ablasânguttitaugialet tukisinattotitaugiaKavuk atuttaulutillu tukungit uKausittatunnangiungituk. Ilonnâgut, pitaKangilak ânniasiugigiamut uKausittanik allasimajunik atuinnanik Inuktitut uKausittalinnik pitjutigillugit HIV/AIDS ammalu nuliannikut inositsiagittotitsigasuannimut.

5. Adjinga Inuit Tallimani Jârini Pannaigutinga pitjutigillugit Nuliannikut Inositsiagittotitsigasuannik atuinnajuk Pauktuutit Kagitaujagagut: <http://pauktuutit.ca/health/sexual-health/>.

PANNAIGUTIK

2010-mi, Pauktuutit sakKititsilauttut *Inuit Tallimani Jârini Pannaigutimmik pitjutigillugit Nuliannikut Inositsiagittotitsigasuannimik*. Pannaigutik sivullipautitsilauttuk Kaujimajaugialinnik, inositsiagit-totitsigasuannimut piusiumititsigiamik, pilukattailigutinnik, takuKattagiamut ammalu kamagiamut, kamagijaunitsangit Kaujisattaunitsangillu. Tamakkua katitsutaumajut ilonnâgut ammalu adjigengit-tut annait angutellu kamagijautillugit Kaujisagiamut inunni avatinilu Kaujijausimajunik inositsiagit-tonitsangit iluani Inuit nunalet. Ilonnâgut uKumailutaujut kamagijaugiaKavut ikajuttigenut ammalu Pauktuutit suliaKasimalittut ilauttsigiamik adjigengitunik kavamanik, nunalinni inositsiagittotitsigasuannimut katimajunik ammalu inositsiagittotitsigasuannimut suliaKapvinik, ilinniavet katimajungit, adjigengit Inuit katutjiKatiget ammalu nunalet, NunaKakKâsimajut ammalu NunaKakKâsimangit aittunattunik HIV/AIDS katutjiKatigengit, ammaluttauk immigojut ilaugunnatut.

ILONNÂGUT TUKISIVIIT SULIAGIJAUSIMAJUT

Atunit inuk pivitsaKavuk piujunik tukilinnilu ikajuttaugutunik kamagijaugiaKaligutik inositsiagitto-giamut. Taimaigaluattillugu, ilangit Inuit KaujimajatuKaKangitut ammalu uKausinik pitjutigillugit aittunattut HIV/AIDS Kanga ikajuttaugiaKalimmangâmmik, ânniasiuttuugiaKammangâmmik, ikajutsijaullutillu. Inuktitut uKauset itjusavut ilanginnik Kallunâtitut uKausinik tâvatuak tâkkua ablasângutitaugiamik Kaujimajautsiangilat Kaujijaugatsait pitjtugillugit tukungit uKauset. PitaKagiaKavut ullumimunut Inuktitut ânniasiugutunik uKausinik sunanut ilingajunik sollu nuliannikut inositsiagittotitsigasuannimik.

“UKâlaKatigegunnasiagiamut ânniasiupviliasimajuillu tukisiattillugit ammalu ilauttitautillugit piusiumitigasuallugit. kamagijautsiagiaKavut ullumimunut atuttaujunik ammalu uKautjtaullutik namminik uKausimmigut. Tamanna ikajuttaugutik attutauniKaniakKuk – piujumik inositsiagittotitsigasuannimut Kaujimajajunik ilonnainut ilauKataujunut.”

IlauKataujuk: *Tukisiviit* Silatsualimâmi Inuit Nuliannikut Inositsiagittotitsigasuannimut UKausinik katimanik (Fevruar 2012)

Tugâgutinga *Tukisiviit* Inuit Nuliannikut Inositsiagittotitsigasuannimut UKauset suliagijausimaningit pivalliammut ilikKusitigut ammalu uKausinik nâmmasiattunik ânniasiugutitsanik uKausittanik ikajutsiniammata uKilliumititsigiamut ilagennimut ilingajunik aittunattunik HIV/AIDS ammalu nuliannikut inositsiagittotitsigasuannimut. Nâmmasiattut Inuktitut uKausittait ikajutsiniakKut ikilliumititsigiamik Inuit inositsiagittotitsigasuannimut uKausinik, Kanimajuk pilukattautailiKullugu, ammalu ilingajut inositsiagittotitsigasuannimut kamajinut kamagiamut ilikKusitigut ammalu uKausitigut nâmmasiattulugit ikajuttaugutet. Ammalu, nâmmasiattunik uKausinik sakKititsilutik uKauset piulimajaunitsanginnut ammalu ilikKuset ulinnaitaullutik.

“ Tamanna pimmagiuvuk pigigiangit inositsiagittotitsigasuannimut atuttaugatsait, piluattumik inositsiagittotitsigasuannimut atuttaulutik – pimmagiuvuk pitaKagiamik atugatsanik allasimajunik ilingajunik inuit inosinginnut atuinnautillugit uKausituKanginni ammalu adjigengituni inuit uKausinginni. Tamanna pimmagiuvuk. ”

Kaujitsisjuk: *Tukisiviit* Suliagijautillugit Kaujisanniusimajuk (Januar 2014) Informant: *Tukisiviit* Project Evaluation (January 2014)

Una *Tukisiviit* suliatsak sakKititsisimavuk magguilingajonnik pijaugialennik . Sivullia suliatsami akunettigilauttuk 18 takKini (2011-2012) ammalu maggonik pivallianiKasimajut :

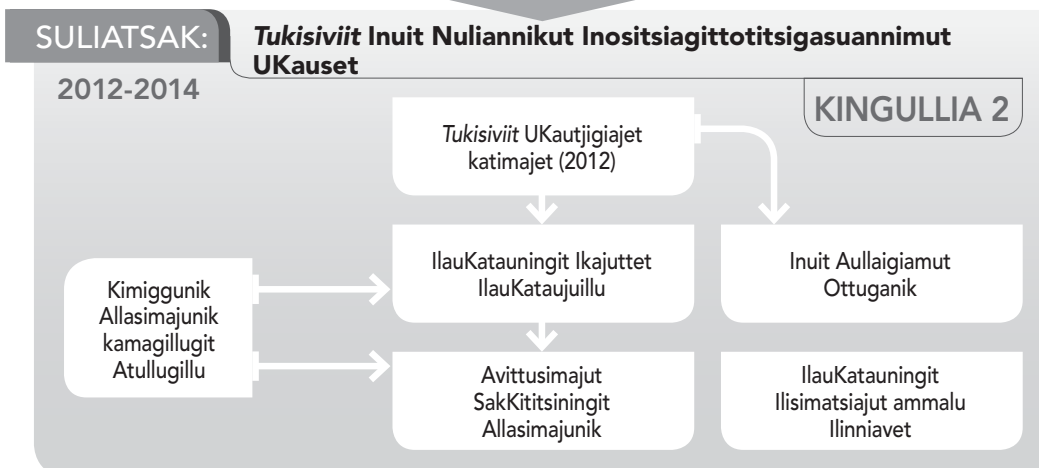
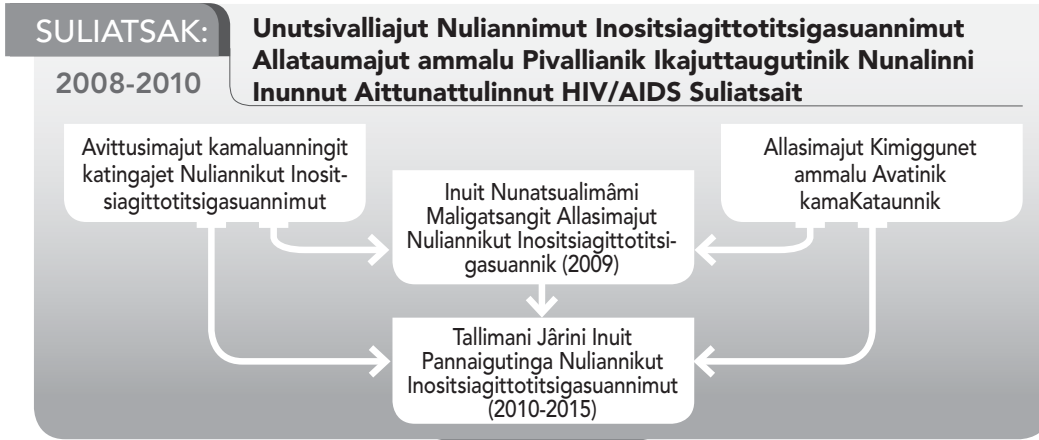
1. Pannainik, aulatsinik, ammalu katimatitsinik nunatsualimâmi Inuit aittunattunik HIV/AIDS uKausinik katimautiKatillugit; ammalu
2. ÂkKisuttauninga siammatitaunningalu tamâginnik uKausittaKatillugu Inuktitut Kallunâtitullu *Tukisiviit: Do You Understand* uKauset aittunattuni HIV/AIDS uKausingit sitamaujuni atuttaunginnatuni Inuktitut uKausilinni.

Pitsiasimaninga sivullia ammalu ikajutsijaudluni ilisimatsiajunik nuliannikut inositsiagittotitsigasuannimut, uKausinik ilisimatsiajunik, inositsiagittotitsigasuannimut katutjiKatigenit, ammal asinginnit ilauKattajuni ilautitsisigiamut PHAC akunigiamut suliatsak 18-nut takkigiallant. Piusigigumajnga kingullia katimatitsigiamut kamagillugit atullugillu allatausimajut.kingullia (2012-2014) kamalualauttuk pingasunik pivallianiujunik:

1. kamagidlugit inuit aullaigiamut Kaujimattisigiamullu pannailutik siammatillugit ammalu piusiumitillugit atuttaunitsangit allatausimajut Inunnut ammalu inositsiagittotitsigasuannimut kamajinut;
2. Iniggainatillugu ikajuttigennik ilauKatauningillu ilauKatauKattajut ikajuttigellu; ammalu
3. kamagillugit Kaujisannet suliatsamik kamagiamut siammatitsigiamut, atugiamut, kamagiamut, ammalu attutauniuKattajut atugatsani.

Una *Tukisiviit* Kallunâtitut-Inuktitut uKauset tamaungatausimajut atuttaugunnatillugit, inogusiujuuni. SuliaKautik Kimiggutaulâtut uKausingit, ânniasiugigiamut, ammalu inositsiagittotitsigasuannimut uKausingit ilingajut aittunattunut HIV/AIDS siammavalliatuinnaujuk piguvalliadlunilu. Allasimajut pigunnatitsijut inositsiagittotitsigasuannimut kamajinik, uKattinik, ammalu ablasângutitsijinik sulijumik tukisinatsiajunik uKausinik piusiumititsiniammata kamagijaugiaKanningit Inuit ammalu pitsatunittâlugit Inuit ilauKataugiamut aippaminut inosimmini kamagitsialutik inositsiagittotitsigasuannimi.

Kaujitsiutik Ilumiutangillu Tukisiviit Nuliannimut Inositsiagittotitsigasuannimut Allasimajut Suliatsait

SULIATSAMI UKAUTJIGIAJET KATIMAJET IKAJUTTINGILLU

UKumaittut ilonnainut inositsiagittotitsigasuanimumut suliansanut ilauttitaullugit Inuit suliaKaKatiget-siagiambut adjingitunik ilauKataujunik ilisimatsiajunillu. Omunga *Tukisiviit* suliansamut, Pauktuutit sakKititsisimajut Silatsualimâmi UKautjigijajinik katimajinik ikajujutsautillugit nunalinni, avittusimajuni, ammalu silatsualimâmi ilauKataujunik uKautjigiasongullutillu âkKitaumajut pivalliaKullugit uKausinik katimautiKallutik ammalu sakKititsilutik allasimajunik uKausinik. Itsivautalet Pauktuutikkunik, katimajet ilautillugit Canadamiut Inuit aittunattunik HIV/AIDS SuliaKattet (CIHAN) kiggatujutsautillugit ilonnainik tallimanik Inunnik avittusimajuni ammalu Kaningitumiunik Inunnik inosuttunillu. katimajet KaikKujaumajut kiggatuttet unuttuni katutjiKatigeni ammalu kavamami suliaKajunik ilauKujaudlutik ukununga *Tukisiviit*: Silatsualimâmi Inuit Nuliannikut Inositsiagittotitsigasuanimumut UKausinik katimautiKallutik. Ukua ilauttitaugut kavamanganit Nunavut, Nunavut Tunngavik Inc. (NTI), Inuit Tapiriit Kanatami (ITK), Silatsualimâmi NunaKakKâsimajut Inositsiagittotitsigiamut katutjiKatiget (NAHO), CATIE, ammalu Canadamiut NunaKakKâsimajut aittunattunik AIDS SuliaKattet (CAAN). Ammaluttauk, âkKisuttaumajut âkKitausimajut tamaungatitsigiamik uKausinik ilisimatsiajunik ammalu ânniasiuunimumut UKattinik ilonnainik sitamanit nunalinni satusaisimajunit ammalu ilautillugit ilisimatsiajut pisimajut PHAC ammalu First Nations allait ammalu Inuit Inositsiagittotitsigasuanimumut kamajet (FNIHB).

CIHAN pigiasittausimajuk 1999-mi Kaujimattisijutsautillugit katingajet Pauktuutikkunik sunait ilingajut nuliannikut inositsiagittotitsigasuanimumut, HIV/AIDS, ammalu tingullunik C. Ilingattitaujuk Inuit avittusimajunut. Tamammik, Pauktuutit ammalu CIHAN suliaKaKattavok Kaujimattisigiamik, ikajutsigiamik inositsiagittotitsigasuanimumut suliaKattinik, ikajutsijinik Inunnit ilingajunik ammalu aittunattunut AIDS pisuKattatigeKattadlutik, ikajutsigiamut Inunnik.⁶

Pauktuutit akuninit ikajuttiKajuk CAAN-ikunik. Iltagijaujutuak silatsualimâmi NunaKakKâsimajut AIDS katutjiKatigenga ammalu ikajutsiKattajuk Pauktuutikkunik kamatsiadlutik ilingajunik ammalu pigumajanginnik Inuit ilauttitaullugit silatsualimâmi maligatsanut ilingajunik. Pauktuutit kamagiaKavuk angnigusugiamik Nunavut kiggatuttisanganik CAAN AngajukKauKatigenginni.

Taimanganit 2004, Pauktuutit ammalu CATIE suliaKaKatigesimalittok kamadlutik HIV aittunattunik aittunattutâttailititsigiamut, ânniasiuugiamut, paitsigiamut, ammalu ikajutsigiamut Inunnik. CATIE piujummagik Kaujimattisigiamut ammalu atugatsanik kamagiamut HIV/AIDS aittunattunik ammalu STBBIs ammalu ikajutsisimalittut Pauktuutininik ablasângutitsigiamut siammatillugillu Inunnit atuttaugunnatut.⁷

Pauktuutit suliaKaKatiKatsiaKattamijuk ITK-kunik, silatsualimâmi nipinga Inuit nunalet sitamani nunani satusattausimajuni avittusimajuni Inuit Nunangani. Pauktuutit ilauKataujuk Nunatsualimâmi Inuit katimajet pitjutigillugit Inositsiagittotitsigasuanimumut (NiCoH), suliaKaKattajut ulinnaisigiamik Inuit inositsiagittotitsigasuanimumut sivullipautigumajanginnik ammalu Inuit sittutitsiutitsanginnik.⁸ Pauktuutit uKautjuilauttut NiCoH-kunik ilonnainik Kanuilingausinginnik suliamini ammalu ilauKataukKujidlutik sivulillutillu avittusimajunik, nunalinnit, ammalu silatsualimâmi ilauKataujunut.

Ilangagut ilauKataugiamut kamaKattamijut, uKausinik ilisimatsiajunik ilonnainik sitamanit Inuit avittusimajunginnit KaikKujidlutik silatsualimâmi uKausiligigiamut katimajuni. Ammaluttauk, nuliannikut inositsiagittotitsigasuanimumut ilisimatsiajunik, nunalinni inositsiagittotitsigasuanimumut ammalu inunnik ikajuttinik, AIDS-nik suliaKattet katutjiKatigenginnik, ilinniatitsijinik, inutuKannik ammalu inosuttunik, kiggatuttinillu nunamik satusaisimajut katutjiKatigenginnit KaikKujidlutik ilauKataukKudlutik tukisitsigiamut ablasângutitsilutillu unuttunik nuliannikut inositsiagittotitsigasuanimumut ammalu HIV/AIDS-nut ilingajunik uKausinik, tukunginnik, ammalu isumagijanginnik sitamait avittusimajuit uKausituKanginnik Inuktitut.

6. Pauktuutit ilauKattavut CIHAN-ikunut suliaKattiudlutik, Ikajuttigedlutik kenaujatigut ammalu aulatsigiamut ikajutsidlutik ikajudlutillu kiggatuttaminik atuKatigegiamut Kaujijaugatsanik.

7. KaujimajuKagiaKavut jâriusimalittuni CIHAN, CAAN, ammalu CATIE KimigguKattasimalittut suliajijaugialinnik ukunani HIV/AIDS ilauttitaullugu tingullunik C ammalu asingit STBBI.

8. NiCoH ilauttisijuk kiggatuttinik ilonnainit sitamanit Inuit Nunamik Satusaisimajut katutjiKattigenginnit ammalu kiggatuttiKadlutik ITK-kunit, Inuit Silatsualimâmi katimajinginnit, ammalu Pauktuutikkunit.

“*Allasimajut uKausituKangititut avittusimajut, atutsiamagittut allasimajut. ImmaKâ suliaKattima atuKattaniaIittangit ilinniatitsigutigillugit.*”

Kaujitsitsiji: Tukisiviit Suliatsanik Kimigguti (Januar 2014)

Ikajuttigenginnaniattut ilauKatigellutik pivalliamut pijagellugu *Tukisiviit* uKausingit uKumaitolauttut suliangit. Pauktuutit Kanuinnak pigasualauttut piusiumititsigiamut allasimajunik katimanikkut, katingajuni, ammalu tunitjigiattusimajuni inositsiagittotitsigasuannimi ilisimatsiajunik katutjiKatigenik. Ukua ilauttitaulauttut Iitagijaugutilet Paitsijet katutjiKatigengit Northwest Territoriesini ammalu Nunavut, Iitagijaugutilet Paitsijet katutjiKatigengit Newfoundland Labradorimilu, Canadamiut Paitsijet katutjiKatigengit, ammalu Canadami katutjiKatigengit Nutaganik NagvâKattajut. Pauktuutit Kinilaummijuk ikajuttisanik pivitsaujuni Canadamiut SuliaKapvingani Inositsiagittotitsigasuannimi Kaujisattinik Canadamiut aittunattunik HIV Ottugagiamut katutjiKatiget Kaujisagiamut pivitsaugajattunik Kaujisagiamut ilagiadlugit *Tukisiviit* uKausittanginnik tamânegettunut Kagitaujami ilinniagutausot ânniasiutinut.

UNA *TUKISIVIIT* UKAUSINIK KATIMAUTIKANINGA

Pingasuni ulluni *Tukisiviit* Silatsualimâmi Inuit Nuliannikut Inositsiagittotitsigasuannimut UKausinik katimautiKaningit Happy Valley-Goose Bay-melauttut, Newfoundland Labradorimilu Fevruar 2012-mi.⁹ katimajuni ilaujut tigulajausimalauttut ikajuttigenit avittusimajuni suliaKapvinit kamatsiagiamut tâmakkuningatsiak adjigengitunik uKausinik atugiamut ammalu inositsiagittotitsigasuannimut ilisimatsiajunik. katimanik ilautitsilaummijuk nunalinni inositsiagittotitsigasuannimut ammalu inunnik ikajuttinik, kiggatuttinik aittunattunik AIDS katutjiKatigenginnit, kiggatuttinik pingasunit sitamanit Inuit nunamik satusasimajangita katutjiKatigenginnit. Ammaluttauk, InutuKait inosuttuulu ilauttilugit. InutuKait atutsialauttut ilisimatsiajaminik Inuktitut uKausinik ammalu inosuttuit sakKititsitillugit “Kaut tamât” atuKattajaminik uKausinik nuliannikut inositsiagittotitsigasuannimut. Ilonnatik Kimiggulauttut ikajuttigedlutillu ablasângutitsigiamut ununnisanik 60 uKausinik ammalu isumagijaujunik Inuktitut.

“*TatamisimalikKunga ilauKatautsiajunik suliaKappâjunillu inunnik kamatsiadlutik suliatsaminik ammalu inutsiangudlutik ilausimajut uKâlaKatigedlutik pimmagittunik pitjutaujunik.*”

IlauKataujuk: *Tukisiviit* Silatsualimâmi Inuit Nuliannikut Inositsiagittotitsigasuannimut UKausinik katimaninginni (Fevruar 2012)

9. Pauktuutit ilautitsilauttut ilisimatsiajunik *Tukisiviit* uKausinik âkKitaumajunik kamagiamut ilagiagutininik atautsimi ullumi uKausiligigiamut pitjutigidlugit tingullunik C Fevruar 10, 2012-mi.

Silatsualimâmi katimaniujuk kamalualuttuk ablasângutitsigiamut uKausinginnik sitamait avittusimajuit uKausittanginnik Inuktitut. Taimaigaluattilugu, kiggatuttet Nunavimmit ikpiniasi-malauuttut uKauset adjinginginnik akungani Ungava Bay ammalu Hudson Bay uKausittangit adjingimagidlutik taimaimmat avisimagiaKakKotut ablasângutisimajangit. Nâningani, katimanik pitsialauuttuk pigumajujunik ammalu sakKititsidlutik âkKigiattausonik tamâginnik Inuktitut Kallunâtitullu uKausinginnik tallimait Inuktitut avittusimajuit uKausittanginnik.

Sivungani katimakKâtinnaġit, Pauktuutit suliaKattingit kamalauuttut sakKijâġettunik Kallunâtitut-Inuktitut uKausittanik, Kaujitsiniadlutik PHAC-kunik ilagiatsigiamut ânniasiunnimut uKausittanik, sakKititsidlutillu atuttaugajattunik allasimajunik katimajuni. Tâkkua allasimajut atuttaulaukKut pivalliagamik piusiumitigasuallugit uKauset. Kallunâtitut-uKauset allatausimatillugit atuinnaġit-titauniadlutik allasimatillugit uKausini ablasânguttitaugialet uKausituinnanik atullutik tuinginnik atunit uKausittaup. IlauKataujut atunialidlutik allasimajunik allatautillugit avittusimajuit Inuktitut ablasângugutingitit.

katimajuni ilauttisilauuttut adjingengitunik tunitjijunik ammalu ikittodlutik unuttodlutillu katingaKat-tadlutik uKâlaKatigedlutik. UKautausimajut avittusimajut aviukKaKattalutik ilagellutik kamallutik allatausimajunik ânniasiuginimmut uKausinik isumagijajujunillu allasimajunik allavimmi, ilauttitau-jut ablasângutitsiKattatillugit uKausinik avittusimajut Inuktitut uKausittangitigut, ammalu atunit avittusimajut tunitjiKattatillugit uKausiminik ammalu uKausittanik unuttolittillugit katingajut katimadlutik. Tamanna piusiumititsiniugasujuk atutsialauuttuk takutitsidlunilu tuinginnik ammalu Kaujimattisidlutik ilauKataujunik Kanuk adjingengimangâta avittusimajut atugiamik kamallutik ablasângutitsinimmiġ.

Ottotuk UKausittait Allasimajut

Male Anatomy • ᐅᐅᐅᐅᐅ ᐅᐅᐅᐅᐅ • ᐅᐅᐅᐅᐅᐅ ᐅᐅᐅᐅᐅ • Angutiup Timinga • Agutim timeata ilagin

WORD	ENGLISH	NUNAVUT (DUTCH)	NUNAVUT (ENGLISH)	NUNAVUT	NUNATSIAVUT	WESTERN ARCTIC
Scrotum	The sac that the testicles rest in. The scrotum protects the testicle and keeps it cooler than the rest of the body.	ᐅᐅᐅᐅᐅ	ᐅᐅᐅᐅᐅ ᐅᐅᐅ	ᐅᐅᐅᐅᐅᐅ	Pottanga pattangta Angutiup. Tanna pijavtallitsikattatuk pattanginnik nânnangin/tauniammata timingut.	Iyyakivik, Puk Iyyuk Inngyeni, Iyyakivik monaggee Iyyuk niglamayageni ahenin timeoyut.
Testicle	The largest site of production of testosterone and the site of production of sperm.	ᐅᐅᐅᐅ	ᐅᐅᐅᐅ	ᐅᐅᐅᐅ	Anginipâk Ininga Kapatânuvilladunlu.	Iyyuk, Timin, Ivoagâhnik koyâttun inkîgagâgmik nutagâhniogutâhnik hanava.
Vas Deferens	The tube that carries the sperm out of the testicles during ejaculation.	ᐅᐅᐅᐅᐅ ᐅᐅᐅᐅᐅᐅᐅ ᐅᐅᐅᐅᐅᐅᐅ	ᐅᐅᐅᐅᐅ ᐅᐅᐅᐅᐅᐅᐅ	ᐅᐅᐅᐅ ᐅᐅᐅᐅ	ApKatinga Kapaup pemat pattangnit.	Kapaon Iyigavaa, Iyyak chum Ivoagâhnik Ighingâttok koyâttun inkîgagâgmik.
Perineum	The piece of skin between the testicles and the anus.	ᐅᐅᐅᐅᐅ (ᐅᐅᐅᐅᐅᐅᐅᐅ ᐅᐅᐅᐅᐅᐅ)	ᐅᐅᐅᐅᐅ	ᐅᐅᐅᐅᐅ ᐅᐅᐅᐅᐅᐅ ᐅᐅᐅᐅᐅᐅ	Uvinik akungani pattangta Iingata.	Akunaak, Uvinik chum Ivovo akunganetik.
Anus	The hole for removal of body waste.	ᐅᐅᐅᐅ	ᐅᐅᐅᐅ	ᐅᐅᐅᐅ	Iinga analimmat.	Iik, Ium analiva.
Cowper's Gland	The gland that makes pre-ejaculatory fluid (pre-cum) and also contributes fluid to semen during an ejaculation.	ᐅᐅᐅᐅᐅᐅ ᐅᐅᐅᐅᐅᐅᐅᐅᐅᐅᐅ ᐅᐅᐅᐅᐅ	ᐅᐅᐅᐅᐅᐅ ᐅᐅᐅᐅᐅᐅᐅᐅᐅᐅᐅ ᐅᐅᐅᐅᐅ	ᐅᐅᐅᐅᐅᐅᐅ ᐅᐅᐅᐅᐅᐅᐅ	Krudik peyefinga imaglanik (isuliniġ) amma Kausititsâk Pejagelimmat angutik.	Kapakaveon Enâhines, Knyotaovaktok koyâttok Ivoagâktinigo pijugataovlonio.

SakKisimajut katimajunit takutitsivut piniannusimajunik piluattumik ilauKatigennimik akulligedlutik katingajut Inuktitut ânniasiugutunik uKausittanik kamajet. UKumaittogajattuk aulatsigiamut taimâġ piusiusimajumik takunnautillutik katimagiamut, atullutik uKausittanik, ammalu ilikKusingit uKausellu adjingengitotillugit akungani avittusimajuit. katimanik sakKititsilauuttuk namminiKan-nimik katimajunut aulatjaidlutik aliasunnimik, aulausimik, ammalu inosingit ilauKatautillugit suliautsaujumi.

Atuttausimajut uKauset allasimajut ununisait 60-nit ânniasiugutinit ammalu nuliannikut inositsiagittotitsigasuannimut allasimajuillu âkKitudlutik atâni ukua sepait unuttut pitjutaujut imailingajut:

- Angutinut ilingajut (16 uKauset)
- Annanut ilingajut (14 uKauset)
- Nuliannikut Aittunattuit Kanimmaset (14 uKauset)
- Ulugianattuit Atuttaugunnatut (5 uKauset)
- Aittunattutâgutaugunnatut STI: (4 uKauset)
- Ottugattaunik (nigiugijaugialet) (4 uKauset)
- Ânniasiugutaugunnatut (4 uKauset)

SakKisimajut tamakkunangat ablasânguttitausimajunit katimajuni kamagijausimajut *Tukisiviit: Do You Understand?* uKauset.

“*katimanik atugatsauvuk Kanuk ilauKataugunnamangâtta uKausigillugit ilangit uKumaittuit atuKattajangit Inuit ânniasiuttaugiaKaninginni.*”

IlauKataujuk: *Tukisiviit* Silatsualimâmi Inuit Nuliannikut Inositsiagittotitsigasuannimut UKausinik katimanginni (Februar 2012)

Pauktuutikkut Kaujikkulugit katimaniujumit, ilauKataujut apitsutaulauttut uKakKujaudlutik katimanik pivallianingani ammalu Kanuilingausinganik. Ilangit uKasimajut sivullipâmik piutsasimajut suliaigijaujumik, Kaujiniadlutik ilauKatigennik atuvallisimajuk kamagiamut uKumaigijauKattajunik suliaKapvini. Ilangit unuttut isumaKasimalauttut suliaatsak pimmagiuninganik ammalu piutsadlutik takugiamik pivallianiumik tagvani. IlauKataujut nakummelauttut Pauktutikkunik aulatsilaummata taimaittumik uKumailuadlagajammat imminik pigasuagutik avittusimajut avittusimajunut immigogasuagutik.

“*Tamanna uKittongituk tâvatuak tatamiKattavunga takugama Inunnik annanik kamatillugit pimmagijunik pitjutaujunik pimmagidlutik.*”

IlauKataujuk: *Tukisiviit* Silatsualimâmi Inuit Nuliannikut Inositsiagittotitsigasuannimut UKausinik katimanginni (Februar 2012)

Pimmagiuluak, ilauKataujut ulinnaisilauttut ilanginnik uKumaittoKattajunik kamaligamik ablasângutitsigiamik uKausinik. IlauKataujut ulinnaisituinnalaungit unuttunik Inuktitut uKausinik akungani avittusimajuit, tâvatuak unuttunik uKausinik iluani avittusimajuit. Tamammik Nunavut ammalu Nunavimmit ilauKataujut uKalauttut adjigengitunik uKausittalet tunitjiKattalauttut katinganimminit. Ottotigillugu, Nunavut ilauKataujut uKalauttut ilangit avittusimajut nunalinni uKausiKangit gay ammalu lesbian sex. Nunavimmit ilauKataujut ilaugumalaungit ablasângutitsiningit uKausinik tamammik Ungava ammalu Hudson Bay uKausittangittit.

långani, katimajuni ilauKataujut KaujiKattalauttut âkKisigiagamik ubvalu ilagi allugit uKauset tukisinattolittilugit tukiKanitsauniammata avittusimajuni nunalinni. Tamanna takutitsivuk pimmagiuningit inositsiagittotitsigasuannimut suliaKaKattajunik ammalu ablasângutitsijini adjigengitunit avittusimajuni suliaKaKatigellutik ilingajunik nuliannikut inositsiagittotitsigasuannimi ilisimatsiajunik Inuktitut uKauset âkKisiasimaniammata avittusimajuit nâmmagijangititut ammalu taimailinganialillutik ânniasiugigiamut atuttaugatsait. Ottotigillugu, Nunavimmiut ilauKataujut uKumaitasimalauttut ablasângutitsigiamik taigusinginnik STI taimaimmat kamalualauttut ablasângutitsigiamik tukiinginnik. Ikpinalauttut ilagiatsigiamik uKausinik tukiinginnik sollu Kanimmaset Aittunattuit, HIV, AIDS, ammalu tingullunik A taimaimmat tamanna atutsialaukKuk avittusimajunut.

“Inunnik uKâlaliaKititsiKattajuk Kanimmasinik, kangusunnimiungituk.

Kaujitsiji: Tukisiviit Suliatsak Kimiggutauningani (Januar 2014)

Nunatsiavummit ilauKataujut uKasimalauttut uKumaitasagalânniminik pitjutigillugit STI uKausitangit ammalu tukiinginnik, taimaigaluattilugu ilatsigialauttut naittumik uKausimmik, “långit STI nuvajugalet ammalu inosik imaKatillugu ammalu tamanna kajusittausok taimâk – usop pongit nukKatitsisot aittunattutâtsigiamik.” UKausik “itikkut nuliannik” katingajut ilatsigialauttut “... aminga iluani itiup ânnigesok alittugesongudlunilu,” llagiatsisimajut, uKausiligini âkKitausimajuk uKauset ilauttitaujutsautillugit allatausimajuni ilauttitautillugit nuliagumaKattajut Kunujunniadlutik, uivisâttausimajut nuliannikut, angutet angutinniaKattaningit, annait annaniaKattaningit nuliannikut, ammalu angutet annailu nuliaKatigeKattaningit.

Allasimajuni ottugattauningit STI, Nunavummiut ilauKataujut uKasimajut allasimajut ilagiattaugiaKaningit angutet ânniasiuttaugialet takutitaugunnalutik ottugannikut ubvalu Kipitsimallugit Kimatuinnalunnagit Kallikattinagit. Sulijugijavut uKauset Kanimmasini ammalu KanimautauKattajuni, katingajut ikpinalauttut Kanimajut Kanuk pigunnanginimminik aittunattutâttausimagutik Kanimmasimmut, taimaimmat uKausittanga atuattaugialik “ânniasiuttausonguvutit KanimmasiKaguvit ejanut âkKitaugunnangitumik, ikajuttaugunnaKutit âkKiumiutitsanik ikpiniaguset.”

“Ikpiniavunga mingutusimalâgaluallunga angiggaguma,...mingutunnik pisimalâttuk uKumaittunik suliaKasimanimit ammalu pivallisiajunik suliaigijausimajunik.

IlauKataujuk: Tukisiviit Silatsualimâmi Inuit Nuliannikut Inositsiagittotitsigasuannimut UKausinik katimaninginni (Fevruar 2012)

AtuKattajanginni ânniasiuginimmut ablasângutitsijet, ilauKataujut uKalauttut ilonnâgut uKumaittoKattaninga uKâlautaulimmat nuliannimut uKausinik. Ulinnaisilauttut kamagijaugiaKanginginnik piusiuKattajut uKâlautiKalimmata nuliannimut piusini piusiusimajut “taunona” ammalu uKumait-sadlutik uKâlautiKagamik kangunattunik piusiKaKattajut Kanimmigut nuliadlutik. Amma asia Inuit inosuttuit atuKattaningit uKausinik timimmut ilingajunik, takutitsidlutik inosuttuit ilinniatitaugialet uKausituKanik ânniasiuginimmut uKausinik. Ilatsidlutik atugiamik ânniasiugutini uKausinik akungani Inuit, ilangit katimajunejut uKalauttut ablasângutitsigiak uKausinik Inuktitotjunik Kallunâtitolugit atausituinnamik uKausimmik atusot ubvalu tukittanga uKallugu.

Pitsiasimanginga *Tukisiviit* Silatsualimâmi Inuit Nuliannikut Inositsiagittotitsigasuanimut UKausinik katimangit sakKititsisimajut atugatsanik asinginni suliatsanik atugiaKaligutik pitjutaujunik ammalu ilikKusinik Kaujimajaujunik.

SAKKITITAUNINGIT *TUKISIVIIT*: DO YOU UNDERSTAND? UKAUSSET

Ukua *Tukisiviit* uKausinut katimajut sakKititsilauttut nigjugijaujunik ammalu piujumik sakKititsidlutik allasimajunik tallimait Inuktitut uKausiKatigengituk ilisituinnalugatik sitamanik. SakKititsisimajuk *Tukisiviit: Do You Understand?* uKausinik KaujimakKujidlutik pitjutigillugit aittunattut HIV/AIDS ammalu nuliannikut inositsiagittotitsigasuanimut uKausinik Kallunâtitut, ammalu Inuktitut uKausiKatigengitunik pisimajut Nunavik (Hudson ammallu Ungava), Nunavut, Nunatsiavut, ammalu kangianimiut Ukiuttatumi.

Una *Tukisiviit: Do You Understand?* uKauset tauttusiagittuk 34-nik pâginâlik atuagak takutitsijuk angutet annailu timinginnik, STI, ottugannik, ânniasiuuttaunik, ammalu pilukattailinik. Atuagak atuinnak ikittogaluattilugit adjiliuttaumajut, CD piuset, ammalu Kagitaujakkut takugatsait Pauktuutit Kagitaujangagut. Allasimajuk takugatsaumijuk CATIE Kagitaujangagut.¹⁰

Ilngaudluni Allasimajuk 1, Pauktuutit âkKisisimajut sakKisimajunik silatsualimâmi uKausinut katimajunik ammalu sanadlutik allasimajunik. Taitsumani Aippâni 2 suliatsami, Pauktuutit âkKisisimalauttut atuttauliaKititsidlutillu KaujimaKatigegutinik ammalu inuit aullaigiamut pannaigutiginik sakKititsigiamut Kaujimajaugialinnik atuttaugatsanillu uKausinik allasimajunik. Piggagasuaningit anginitsamik sakKititsigiamut atuttaulutillu atugatsait inositsiagittotitsigasuanimut ikajuttinut ammalu Inunnut ilonnâgut. Pannaigutik ilautitsijuk sakKititausimajunik pivalliagiamut atuttaugatsanik, ammalu ilauttitautilugit ilauKattajut tusagatsanik sakKititsigiamut, allasimajunik, ammalu unuttunik tunijausimajunik.

Tagvainak tugâgutiugumajut unutsitigiallugit Kaujimajaugialet ammalu KaujimajatuKangit Inuit uKauset ilingajut aittunattunut HIV/AIDS piusiumitillugillu atuttauKattajut Kaujimattisigiamut Kaujigatsanik Inunnut attutauniuKattajunik Kanimmasinik. Akuninut tugâgutik ikajugiamut uKilliumitillugit adjigengituk akungani inositsiagittotitsigasuanimut Inunnik ammalu asinginnik Canadamiunik, ammalu piusiumitigasuallugit inositsiagittotitsigasuanimut Inunnik attutauKattajunik aittunattunut HIV/AIDS.

Ukutigonak *Tukisiviit: Do You Understand?* uKauset atuinnaujut ilonnainut Pauktuutit Kagitaujangata pâginângani, nigjugijaujut taikkua atuKattaniattut inositsiagittotitsigasuanimut ikajuttet ammalu ilisimatsiajut suliaKaKatingit katutjiKatigellu (sollu, ânniasiuuginimmut katutjiKatiget, paitsijet katutjiKatigengit, ammalu ilinniavini ilinniaviuKattajut). Asingit atuKattajut ilauttitaujut uKausiligijet ammalu ilikKusinik ilisimatsiajut ammalu ilauKataujuit Inuit kiggatuttingit katutjiKatingeni, kavamamiutaungit katutjiKatiget, ammalu kavamani kiggatuttet. Atugajattut uKausinik uKumaittumeKattajut kamagiamik Kaninginitsanik Inunnik ammalu pitsatunittâlugit Inuit atullutik inositsiagittotitsigasuanimut uKausinik ilagetsiagiamut inosimmini.

“Ilonnâgut piugijakka tâkkua atugatsait; piugijakka âkKisimausingit ammalu ilonnainik uKausiKatigengitunik ilisisimadlutik atautsimut pâginâmut.”

Kaujitsijuk: *Tukisiviit* Suliatsak Kimiggutauninga (Fevruar 2014)

10. URL:<http://www.catie.ca/en/resources/tukisiviit-do-you-understand>

Pitjutaujut Allasimajuk 2-mi Kaujimattisigiamut ammalu aullaiKattagiamut pannaigutik pannai-gutiusimajuk silatsualimâmi avittusimajunilu "sakKititsigiamut" piusiusimajunik sakKisimajut Kaujimajaugialet, piusiumititsigasuanik siammatitsiKattagiamut, ammalu kamagillugu allasima-juk. Pauktuutit angijuguttisigiallasimajut atuttaunsiangit inunni Kaujimattisijet piusiumitigasua-allugit uKausset iluani Inuit avittusimajuit ammalu nunalinni ammalu inositsiagittotitsigasuan-imut kamajini. 2012-mi ammalu 2013 Pauktuutit âkKisuilauttut Kaujimattisigiamut tusagatsanik Society of Obstetricians and Gynecologists of Canada katimattitautillugit, Inuit Silatsualimâmi Inositsiagittotitsigasuanimut katimaningit, prâvinsimi ammalu nunalinni paitsijet katutjiKatigen-git katimatillugit, ammalu ilinniavitsuani ilinniavinilu puttunitsani inositsiagittotitsigasuanimut suliansait sakKijâtittautillugit. Ammaluttauk, ottugasualaummijut atugiamik tvettigut ejatsanik ammalu Kagitaujatigut sakKititsigiamik tunijautillugit pitjutigillugu *Tukisiviit* suliasigimajangit.

Nunatsualimâmi sakKititsisimalauttut *Tukisiviit* kamagijautillugu Pauktuutit Jâri Tamât katiman-inginni Mertz 4-7, 2013. Taimaigaluattillugu, *Tukisiviit* Kagitaujangagut sakKititsilauttut Novem-ber 6, 2012 ammalu unuttut avittusimajut sakKititsitillugit sivungani ammalu kingungani silatsua-limâmi katimaningit.¹¹

- Winnipeg-mi (November 30, 2012): IkajuttiKadlutik Manitoba Urban Inuit Association, Pauktuutit sakKititsilauttut avittusimajuni Winnipeg, Manitoba-mi, ilauttitautillugit NunaK-akKâsimajut aittunattunik AIDS Kaujimajautitsigiamut Wogigautillugu (AAAW). Nunalet akKutillagiuvut ingiggaviudlutik Kivalliq avittusimajunginnut Nunavummi.
- Winnipeg-mi (December 1, 2012): SakKititsitillugit AAW aulataudluni CAAN, Pauktuutit siammatitsisimalauttut adjinginnik *Tukisiviit* uKausinginnik.
- Iqaluit (December 1, 2012): Nunavut avittusimajut sakKititsitillugit taitsumani inosuttuit sungiutisattaullugit AAW-kunut Iqaluni aulataudlutik Pauktuutikkunut ammalu NunaKak-Kâsimajut Inosuttuit katimajunginnut. Aulataudlutik sakKititaugialet Kaujigatsait Pauktuutik-kunut, kavamanganut Nunavut, CAAN, ammalu Silatsualimâmi Inuit Inosuttuit katimaningit. Kaujitsiutet kamagijaulauttut Nunatsiaq Unikkausiligijinginnut ammalu CBC Iqalunni.
- Kuujuaq (Januar 19-24, 2013): Nunavik avittusimajuk sakKititsilauttut *Tukisiviit* taitsumani Pauktuutit Tingullinik C Pannaigutingani Pannaigutimmik katimautiKattillugit Kuujuaami ammalu katimaniammata Nunavik nunalingita suliaKattangit.
- Ottawa (Fevruar 2013): Avittusimajut sakKititsilauttut Ottawame katimatillugit Inuit Public Health Task Force Group.
- Ottawa (Mertz 2013): Asia avittusimajuk sakKititsilauttut Ottawame taitsumani NICOH katimatillugit.
- Inuvik (Joli 9, 2013): Inuvialuit avittusimajut sakKititsilauttut Inuvimmi Pauktuutit Inuit kiansanut UKausiligitillugit. Taitsumani pivitsaKalauttut katimajet ikpinianitsangit nigiu-giamik suliasigimajaminik pitjutigillugit kiansanut uKauset.

UKattaumata *Tukisiviit* atugatsait piusiumititausimajut asinginni inositsiagittotitsigasuanimutpival-liajuni, ilauttitautillugit katimaningit Society of Obstetricians and Gynecologists of Canada in Calgary, Alberta. Ununnisait 200 *Tukisiviit* CD piuset siammatitaulauttut ammalu unuttut ilinniatitsi-jet ilauttilugit taitsumani uKasimajut atuKattanianniminik allatausimajunik ilinniatitsiliguttik.

Pauktuutit ikajuttiKasimajut Canadian Institute of Health Research's Canadian HIV Trial Networks ammalu ilauKataulittut uKautjigajiuullutik. Ammaluttauk, ukua *Tukisiviit: Do You Understand?* uKauset ilijausimajut Memorial Ilinniavitsuanganut Newfoundland Kagitaujanganut kajusijumik Ânniasiuginimmut Ilinniatitsigiamut ânniasiutinik.

11. *Tukisiviit: Do You Understand? Kagitaujakkut atugatsait atuinnaujut ukunani*
URL:<http://pauktuutit.ca/tukisiviit>

Taitsumani kingulliani suliansautillugu, AngajukKânga Pauktuutit apitsutauluttuk pitjutigidlugu *Tukisiviit* CBC-kunut Taggâni Yellowknife, CBC Salluit, ammalu CBC Iqaluit. Ammaluttauk, atuttaugunnatuk adjiliuttaumajuk Kagitaujanullu ilidlugu kamagigatsautillugu. Nunatsiaq Unikkausiligijingit tusagatsaKattisiluttut November 2012-mi tusajauniadluni Inuit Nunangat allasimatillugit Kagitaujami.¹² Allasimajut sakKititaulaummijut Toronto Star ammalu metronews.ca.-kuni.¹³

Âprel 2013-mi, unikkausiliuttingit Society of Obstetricians and Gynecologists of Canada (SOGC News) sakKititsiluttut *Pauktuutit Inuit Annait Canadami: Atuttaugunnatut ilanginni ikajuttitini*, uKautiKajuk Pauktuutit suliatinginnatangiinnik pitjutigillugit aittunattut HIV/AIDS ammalu uKautajut *Tukisiviit* uKauset katimajuni allataumajut. Atuagatsak uKautiKajuk Kanuk *Tukisiviit* suliansak atuttaugunnamangât ikajutsiutaulluni atugiamut Inuktitut ammalu piusiumitillugit Inuit inositsiagittotitsigasuanimut uKausinik.

Ajunnamat inositsiagittotitsigasuanimut aulatsijet Pannanaitsimavinni Canadami panna-naitsimavet suliaKattangit ammalu Inuit pilukaKattajut Beaver Creek-imi ammalu Fenbrook pannanaitsimavingani Gravenhurst-imi, Ontario nukKatitauluttut pititsitillugit kamaji-Katsiangimut piusiugialinni.

SIAMMATITAUNINGIT *TUKISIVIIT* UKAUSSET

Pauktuutit pannaijut atugiamik Kagitaujakkut pimmagiuninga atuttauluni siammatitsigiamut *Tukisiviit: Do You Understand?* uKausinik. Piusiumititausimajuk Pauktuutit Kagitaujanganik ammalu atuttauKattajuni ammalu asinginni takujausoni Kagitaujatigut, sollu CATIE Kagitaujangagut. Pauktuutit sakKititsisimajut 1000 adjiliugidlutik ammalu CD piusinik uKausittalinnik ammalu pigumajausiamagittut. Ilonnatik 53 Inuit nunalet pitâsimajut allasimajunik ammalu CD piusinik (tallimanik adjiliuttaumajunik atunit) ammalu adjingit siammatitausimajut taggâni ânniasiuipvini. Ammaluttauk, kiggatuttet Project Advisory Committee katimajuni ammalu suliaKaKatigesimajuni ilauKatausimajuillu aittutausimajut adjinginnik, ilauttilugit NiCoH kiggatuttet, Inuit Public Health Task Group. Adjingit siammatitausimammijut kiggatuttinginnut Pauktuutit AngajukKauKatigengin-nut, katimagiattusimajuvininnut Pauktuutit 2013-mi Jâri Tamât katimaninginni, federal Minister Inositsiagittotitsigasuanimi, ammalu PHAC, suliansanik kenaujaKattisimajut.

Unuttut sakKititsitillugit Kaujigatsanillu aulatsitillugit *Tukisiviit*, adjiliugisimajut ammalu CD piusinik adjiliugidlutik siammatitaugatsanik ilausimajunut. Ottotigillugu, Northern Health Unit Ilinnivitsuangani Manitoa pitâsimajut 25 adjinginnik ammalu taitsumani Society of Obstetricians and Gynecologists of Canada katimatillugit Calgarymi, 300 CD piuset ammalu 200 sitijunik silatilet adjiliuttaudlutik pitâsimajut *Tukisiviit* uKausinginnik ilauttitautillugit ilisautitsa-mini, ammalu ilinnivitsualiaKattajut iinniajut Kinugasimajut adjinginnik. Pauktuutit Kinugapvi-unginnaKattajut atugatsanik taimaittunik.

Kagitaujatigut atugatsait, Kanuttogutilet *Tukisiviit* uKausinik pigumajuummagisimajut. Ailfani takKini akungani November 2012 ammalu September 2013, 945 Kagitaujatigut Kimiggusimajut pauktuutit Kagitaujanganik Kimiggugiamut atugatsanik. Unutsisimajut Kagitaujatigut uKâlajuit suliansak sakKititaulaummanit ammalu piusiumititsigiamut pivallianiujuk, takutitsijuk pimmagi-uningit taimaittut pivallianiujut aulatjaigiamut Kanuttojunik ammalu Kaningitugiamut siamma-titsigiamut.

12. Takugit Nunatsiaq Kagitaujanga. URL:http://www.nunatsiaqonline.ca/stories/article/65674pauktuutit_publishes_inuit_language_sex-health_word_book/

13. Takugit, ottotigillugu, the Toronto Star. URL: http://www.thestar.com/news/canada/2012/11/17/inuit_health_group_is_giving_voice_and_vocabulary_to_sex_terms_in_inuktitut.html.

Taggâni inositsiagittotitsigasuannimut kamajet ammalu pitsatunilet atuKatigelittut atudlutillu *Tukisiviit* uKausinik. Ilangit atuKattajut nuliannikut inositsiagittotitsigasuannimut pivallianiujumik ammalu ilinniagutigidlugu, amma allatausimajuk ilangani maligatsauninga ammalu atugatsauluni allasimajuk. Kimigguniusimajut takutitsijut unuttuit ikpiniajut uKauset uKillititsininganik ikajuttaugialinnut ammalu inositsiagittotitsigasuannimi kamajinut uKâlautiKagiamik pitjutaujunik nuliannikut inositsiagittotitsigasuannimut.

SULIATSAK KIMIGGUTAUNINGA

Takutitsigunnagiamut atuttaugunnaninga itjagatsak atullugu sanajausimajuk *Tukisiviit: Do You Understand?* uKauset, Pauktuutit katitsuisimajut pitsatujummaginnik Kimigguniusimajunik suliatsami. Kimiggutik kântraktitausimalauttuk pigianningani suliatsami pivalligiamut atugatsanik ammalu sakKititsigiamut piusiugumajunik pigumajaujunik pitâgiamut suliagiajausimajuk atuttauliaKilippat ammalu sakKititauppat, allalugillu sunait ilijausimajut. Piluattumik kamasimajut piusunik ilauKatigegiamut, katimaniusimajunik, ammalu ilauKatautillugit aulatsigiamik Pauktuutit. Ilonnâgut katillugit, Kimiggusimajuk tunitjilauttuk tallimanik Kaujitsiutinik *Tukisiviit* Inuit Nuliannikut Inositsiagittotitsigasuannimut UKausinik suliatsami.

Kimiggunik kamasimavuk ilauKatigejunik, kamagiamut piusiujunik. Ukua ilauttitaullugit:

- Kaujimattitaullugit Pauktuutit suliaKatingit, suliatsami ilauKataujut, katimajutsait, ammalu asingit ilauKataujut;
- Kimiggudlugu suliatsami allataugialet ammalu atuttauliaKinitsanga pannailugu;
- Kimiggulugit inuit aullaiKattanitsangit ammalu KaujimaKatigegiamut pannaigutik;
- Kimiggulugit siammatitsinitsaujut *Tukisiviit* uKausinik, Kaujigatsait, unikkausiliuttet, ammalu inuit aullaigiamut pivallianitsangit Pauktuutit Kagitaujangagut; ammalu
- Kinigiamut pivallianet ammalu sunait sollu katimanet, tunitjinet, ammalu sakKititsinet.

katimaKatausimajut ilisimatsiajut ammalu ilisimatsiajut pisimajut adjigengitunit suliaKapvinit pitsiasimavut. Ottotigillugu, silatsualimâmi katimatillugit Happy Valley-Goose Bay-mi, Kimiggunik Kaujilauttuk inositsiagittotitsigasuannimut, ilikKuset, ammalu uKausinik ilisimatsiajut ammalu asingit ilauKatausimajut Kaujisimajut pimmagiuninga ikajuttigellutik piggagasuannik. IlauKataujut uKasimajut Kanuk katimanik pitsiatigisimammangât nakutsanikkut pivallianiujunik ânniasiuuginimmut uKausinik unuttodlutik Inuktutit uKausiKatigengitut ablasângutitsijet ânniasiuuginimmi uKausinik unuttotillugit uKausiKatigengitut. Nâningani, ilauKataujut uKasimajut katimanik piusiumititsisimajuk namminik Kaujimaginginnik ammalu KaujimausituKanik aittunattunut HIV/AIDS ammalu nuliannikut inositsiagittotitsigasuannimut uKausinik.

Pijagettausimajuk suliatsak aulatjaisimavuk piujumik sakKititsisimaningit. IlauKataujut suliatsami tatamilauttut tagvainak uKauset âkKisuttaugesimanningit. Inuit uKasimalittut piujoninginnik atugatsait, uKausiKajut pigumajaujunik, ammalu âKisimausinga atugianga piujuk, tauttuKatsiadluni, ilauttisujuk, ammalu ajunnangituk atugianga.

SakKisimajut *Tukisiviit* suliagijausimajumit kamagijausot akuninut. Sivullipâmik ammalu tagvainak sakKisimajut siammatitaugesimalittut *Tukisiviit* uKauset inositsiagittotitsigasujuninut ammalu uKausinik ilisimatsiajunut ilonnaini Inuit nunalinginni ammalu taggâni ânniasiuupvini, ammalu ânniasiuupvini ikajuKattajunullu siKingani kamaKattajunik Inunnik ânniasiuupviliajunik. UKausinik atullutik, uKâlaKatigegunnatut pitjutigillugit aittunattuit HIV/AIDS ilingajut pitjutaullugit Inunnut nallituinnanginnit avittusimajunit. Unikkausiligijittigut ammalu Kaujimattisijittigut, suliatsaup kingullia siammatitausimavuk ilisimatsiajuut suliaKapvinginnut ammalu ilinniavinut ammalu Kaujimattisimajut Inunnik nanituinnâjunik pitjutigillugit uKauset. Nâningani, suliagi-

jausimajuk piujosimajuk. Silatsualimâmi ammalu avittusimajuit sakKititsimata, ilausimajut ilisimatsiajut katutjiKatiget nanituinnak saimmatitautillugit adjiliuttaumajut uKauset ammalu CD piuset *Tukisiviit* uKausingit. Pimmagiuluak, inuit unikkausiligijet ammalu Kaujimattisijet Kanuttosimajut Kagitaujanut iliukKataumajunik allasimajunik uKausinik. Senani takKini ukua pigiasitaumajut avittusimajuit sakKititsitillugit nâningnai November 2012, Tukisiviit Kagitaujangagut 945 Kimiggusimajut tâkkunani.

Pitsiasimaningit sakKisimajut suliajijausimajumit kamatsiagamut uKausinik atuttauKattajunik adjigetisigiamut inositsiagittotitsigasuannimi ammalu ikajutsigiamut. Siammatitsinuinnaulungituk, atuttaugatsait – inositsiagittotitsigasuannimut ikajugiamut suliaKattinik atugumajunik uKausinik unutsiumiKullugit Inuit Kaujimajalinginnik ammalu KaujimajatuKanginnik aittunattut HIV/AIDS ammalu nuliannikut inositsiagittotitsigasuannimut. Ilonnâgut, tamanna ikajutsiniattuk piunitsamik inositsiagittotitsigasuannimi atuttaugatsanik Inuit attutauKattaninnginnut ubvalu attutauningit aittunattunut HIV/AIDS, unutsivallianiattut ikajuttaugutet, ammalu ikajuniattut piunitsamik inositsiagittotitsigasuannimut ilingajunik, ammalu uKilliumitillugit inositsiagittotitsigasuannimut akilittaugiaKaKattajut.

Kimigguniusimajut allataumajuk unuttunik atugatsanik sakKisimajut suliajijausimajumit tagvan-gat sakKititsidlutik pitsiasimaningit ikajuttigennikut ammalu ilauKataujut ikajutsininginnut.

1. Uimatsiajut sivukkatattet sivulittet aulatsisialuttut suliaKattinik ikajutsiadlugit ammalu aulatsininginnik unuttunik suliansanik pivallianiujunillu, ikajutsisiasimavuk sivukkatattinik ilonnâgut nâmasatsiatillugi pijagettauninga suliansak.
2. Pitsatujummagik, suliaKatsiagamajuk, atutsiadlunilu suliansami sivukkattatsiasimavuk aulatsidluni pannaidlunilu silatsualimâmi uKausiligiamik katimanitsamik ammalu kamadlutik pivalliaatuningit unuttut uKausiKatigengit uKauset tigulagamik ilisimatsiajunik ablasângutitsijinik ammalu ilisimatsiajunik sananguagamik ammalu Kagitaujanut iliukKaigiamik ilutsigijanginnik.
3. IlauKataujut uKausinik katimajuni ulinnaitauluttut ilauKatauningit avittusimajunit suliaKapvinit kamatsiagamut atugiamut akulligenik uKausinik, ilikKusinik, ammalu nuliannikut inositsiagittotitsigasuannimut ilisimatsiajunik.
4. Âkkitaugusigisimajanga uKausinik katimajuni ammalu ilutsisanganik kamajet suliaKasimajut allaKautitsamik atusimavut pivalliamik unuttunik ablasângutitausimajunik pigunnasititsidlutik angmaigiamik allasimajunik ilauttitauninginnik ilauKataujut ikajuttigedlutik sâlaKasimadlutik uKumaittunik suliansanik unuttunik uKausiKatigengituni.
5. IlauKataujut kamatsiasimavut suliajijajumik ilautitsigiamut Kuviasullutik, aulatsialutik, ammalu ikajuttigennikut akungani ilauKataujut.
6. Inuit aullaiKattanitsangit ammalu piusiumititsigiamut ulugianattovut kamatsiagamut atuKattajunik ilitatsinitsangit atullugillu suliajijausimajut.
7. Suliajijausimajuk takutitsivuk siammatitsigiaKanningit uKausinik inositsiagittotitsigasuannimut suliaKapvinut, ânniasiupvini pitsatunilinnut silatsualimâmi, prâvinsimi/nunalinni, ammalu nunalet, adjigengituillu ilinniaviuKattajut.
8. Suliajijausimajuk takutitsivuk Kanuttoningit inositsiagittotitsigasuajet ilisimatsiajut ammalu katutjiKatigengit atuinnaujutsauningit atuttaugunnatut taimaittuni.
9. Suliajijausimajuk aulatjaisimavuk Kanuttoningit silatsualimâmi ammalu nanituinnak piujoniga atugianga piusiumititsigiamut inositsiagittotitsigasuannimut atuttauKattajuni NunaKakKâsimajuni inunni.

Ukua ilagiagutiusimajut sakKisimajut KimiggujuKatillugu ilijaumajut:

1. UKautjigiagutet pitaKattisigiamut nunalinni ilinniagatsanik ammalu katimajuni piusiumitigasuallugit atuttaunitsanga *Tukisiviit* uKauset;
2. UKautjigiagutet ilisigiamut nunalinni unikkausiliuttini piusiumititsigiamut inuit ikajuttaunitsangit Kaujimattisigiamut uKautauuningit;
3. UKautjigiagutet pivalliagiamut ilagiallugit unuttut uKauset atuttaugunnatut sollar allasimajut ilingajut, takujausot, ammalu ilikKusinut ilingajut; ammalu,
4. Kimiggulugit atuttaugunnatut ilagiagutet atugatsait piusiumititsigiamut siammatitaunitsangit atuttaunitsangillu uKauset, ilauttitautillugit Kangattattigait adjinguallu takutitsijut uKausinik uKautaujunik.

NÂJISIUTET KINGULLIMILLU ATUGATSAIT

Pitsiasimaninga *Tukisiviit* Inuit Nulianikkut Inositsiagittotitsigasuanimut UKausinik suliasimajangit atuttaugunnakut ilauKatigennikut, Kaujimatitsigiamut, ikajuttigennikut. katimanik pigiasimalaukKuk, 2009-mi Inuit Silatsualimâmi Maligatsanik katimautiKatillugit Nuliannikut Inositsiagittotitsigasuanimut, Pauktuutit katitsuilauttut inositsiagittotitsigasuanimut ânniasiutinik, aulatsijunik, pitjtaujunik ilisimatsiajunik tusâgiamik ilinnialugillu. Tallimani jârini pannaigutik nuliannikut inositsiagittotitsigasuanimut sakKititsisimajuk pitsiasimaningit nunatsualimâmi maligatsanik katimautiKatillugit. katimajunik uKasimajut pigumajut ununnisanik piunitsanillu ânniasiuginimmut uKausinik Inuktitut atuttaugatsanik KaujimattisiKattagiamut ilingajunik Inunnut Kanimajunut ammalu piusiumitillugit atuttaugatsait paitsigiamut ikajugiamullu.

AtuttauliaKititsigasuatillugit *Inuit Tallimani Jârini Pannaigutinganik Nuliannikut Inositsiagittotitsigasuanimut*, Pauktuutit kenaujatigut ikajutsitasimalauttut PHAC-kunit suliaKagiamut *Tukisiviit* Inuit Nuliannikut Inositsiagittotitsigasuanimut UKausinik suliaKagiamut. Ammalu, kamagiluagumasi-majangit suliajajaujuk pitsiasimaninga ilautitsigiamik ilauKataujunik ilinniagiamut ilauKataugiamullu Kaut tamât ammalu atuKattajunik uKausinik ânniasiuginimmut uKausinik pitjtauutillugit aittunattuit HIV/AIDS ammalu nuliannikut inositsiagittotitsigasuanimut. SivulittiKadlutik uKautjigajunik katimajunik ilauKattajut Inuit nunalinginni kiggatudlutillu Inuit katutjiKatigenginnik ammalu HIV/AIDS katimajunik, silatsualimâmi uKausinik katimajugiamut aulatsijet. IlauKataujut ilautitsisimalauttut uKausinik ilisimatsiajunik, nuliannikut inositsiagittotitsigasuanimut ilingajunik ilisimatsiajunik, nunalet ammalu inuit ikajuttinginik, AIDS katutjiKatigengit, ilinniatitsijet, inutuKait, inosuttuit, kiggatuttelu Inuit nunamik satusajet katutjiKatigenginnit. Ikajuttigesimajut suliaKadlutik tamakkuninga atudlutik ilaugumajunik inunnik sakKititsigiamut *Tukisiviit: Do You Understand?* uKausinik.

katitsuigiamut piuliukKataujunik *Tukisiviit* suliajajuninga, Pauktuutit aulatsisimalauttut Kaujimatitsigiamut siammatitsigiamullu pannaigutimmik atugunnadlutik tamânegettunik pivallianijuni ammalu katimanik. Ottotigillugu, Aboriginal AIDS Awareness Week ullusiuttauninga 2012-mi takutitsigunnalaukKut pitsiajumik pivitsaujumik takutitsigiamut *Tukisiviit: Do You Understand?* uKausinik atuttaugunnalutik avittusimajuni sakKitigiangit. Pauktuutit katingatitsigunnalaummijut ilisimatsiajunik katingatitsigiamut takutitsigiamut uKausinik.

Taimaimmat, *Tukisiviit* uKauset atuttaunginnaniattut allasimajut. Nigiujut *Tukisiviit* Kagitaujatigut atuttaugunnalialittut ukutigonak Wikipedia âkKigiattaunginnasongulluni uKausiligijinut ilisimatsiajunut, Inuktitut ammalu ânniasiuginimmut uKauset piguvalliatuinnavut akuninut.¹⁴ Akuninut tugâgutet unutsivalliatuinnavut Kaujimattisigiamut aittunattunik HIV/AIDS atullutik uKausinik ilikKusitigullu ammalu sakKititsilutik piunitsanik uKausinik taimailingainnaniattulugit. Unutsivallia-

14. Inuktitut omajuk uKausiuvuk ammalu isumaKajut nuliannimut inositsiagittotitsigasuanimi ammalu ânniasiuginimmut uKauset kajuillutik sakKivallianiattut akuninut.

jut Inuit Kaujimattitauningit KaujimajatuKanginnilu nuliannikut aittunattunik Kanimmasinik tamakkua sakKigunnangit unnuatuinnami. Asianguvalliajut Inuit inosingit, asianguvalliajut inositsiagittotitsigasuannimut sivullipautijaugialet, ammalu asianguvalliajut taggâni kenaujaliugutet aulatsiKattajut pigumajaujunik suliagijaunginnaniattunik.

kingullimik piusilâttuni, Pauktuutit piulitsisimajut kenaujagiallasannik ikajutsigiamut akunigiamogutitsanginnik *Tukisiviit* Inuit Nuliannikut Inositsiagittotitsigasuannimut UKausinik suliatsak pingasolâttuni jârini kajusigiamut pigianningani pitsiasimanginga. PivitsaKagialet kajusigiamut piusiumititsilutik Kaujimajaugialinnik pitjutigillugit atugatsait piusiumititsiutellu atuKattajangit. Ottotigillugu, Pauktuutit nigiujut ilauKatautitsigiamik Pannanaitsimavinni SuliaKattinik Canadami aulatsilutik ilinniatitsigiamik inositsiagittotitsigasuannimut suliaKattanginnik kamaKattajunik Inunnik pannanaitsimajunik. Ammaluttauk, akunigiamollugu Pauktuutit pivitsaKaniammata piunitsamik atugiamut kamagillugit uKauset ilingajut aittunattunut HIV/AIDS KaujimajaujutuKait ammalu piunitsamik kamagigiangit ilonnâgut akunimullu sakKijutsait tagvani suliatsami.

Pannaitaumajuk Kimiggugiamut pivallianiujuunik ilautitsivuk kamagiamut katingajet Kaujisattitaullutik asianguvalliajuunik Kaujimajaujunik, Kaujimajaugialinnik, piusiujuunik pitjutigillugit aittunattut HIV/AIDS suliagijauningit. Tamanna Kaujisannik ikajutsivuk pannaigutimmik pannaigiamut katimanitsanik nuliannikut inositsiagittotitsigasuannimik katimasimalauttut Iqaluni 2009-mi pigiasidlutik pivalligiamik tallimani jârini pannaigutik pannaigiasittauninga nuliannikut inositsiagittotitsigasuannimut. Taimali kamagijaugiallagiaKalikKuk tamanna Kaujisannik adjigettilugu sunait Kaujimajaujut atuttuKattatuillu Inunnut ullumi. Pauktuutit kamagumajut Kanuk atutsiamangâta Kaujimatitsiningit Inunnik pitjutigillugit nuliannikut inositsiagittotitsigasuannimut ammalu sunait uKilliumisimalimmangâta ulugianattut sakKijâjut aittunattuni HIV/AIDS, tingullunik C, STI, ammalu STBBI.

Kinuagijaujuk akunigiamut pigunnatitsiniakKuk Pauktuutit katitsuinitsanganut sivullipautijaugialinnik kamagijaugialinnilu maggoni pannaigutenni: pijagettaukasâlinninga *Inuit Tallimani Jârini Pannaigutinga Nuliannikut Inositsiagittotitsigasuannimut (2010-2015)* ammalu mânaKamik nutâk *Inuit Tallimani Jârini Pannaigutinga Tingullunimmut C (2013-2018)*. Tamammik pannaigutet sivullipautitsivuk Kanimmasinik Kaujimajaugialinnik ammalu pilukattailigiamut, inositsiagittotitsigasuannimut piusiumititsigutinnik ammalu takuKattagiamut, Kaujisanginnalutik. katingajut pannaigutet sivuppiagutauntsianiakKut Kaujimagamik aittunattunik HIV/AIDS, tingullunik C, puvallunik, ammalu asinginnik aittunattunik STBB, kamagijaugialet atautsikut aulatsialugillu.

Pauktuutit kajusijut suliaKagiamut aittunattunik HIV/AIDS, nuliannikut inositsiagittotitsigasuannimik, ammalu tingullunik C. Inuit kititangit inosuttovut, pivalliadlutillu, piguvalliajut. 54 percingit kititangit atânevut jârilet 25-nik ammalu ilauliaKilittut nuliannimut inosuttodlutik jâringit. STI aittunattuk kititangit puttujumaget akungani Inuit ammalu Pauktutit Kaujisattangit sakKititsisimajut unuttunik inosuttunik ilauKataujut ulugianattumi piusiujuuni. Taimaimmat, ingiggainaniattumik ilinniatitaujutsait ammalu Kaujimattilugit Kanimmasittâtailigiamut ammalu ottugattauKattagiamut.

Taggâni kenaujaliugutet asianguvalliajut ammalu kamagijautsiavut Kanuttogijaujut pivianattuni, piluattumik ujaganniavini, sakKititsigunnatut siammatitsigiamut aittunattunik STI ammalu STBB-nik. Tikisimajut akuniungitumut suliaKaKattajut siKinimmiut tikiKattajutsauvut ammalu aullaniallutik aittunattunik Kimaigatik. Inuit KaujimattitaugiaKavut uKilliumititsigiamut taimaittunik ammalu nuliannikut aittunattutâgijausonik ammalu nuliaKatigennimik, ilinniatitaullutik ulugianattunik Kaujijausimajut ullumi inojunut taimaisimajunut. Ilaget sakKititsijutsauvut atugatsanik iluani pivianattuit suliaKapvet piusiumititsigiamut Kaujimajaugialinnik ammalu pilukattailigiamut suliaKapviujuni. Pauktutit uppijut tamakkunani ilauKataugiaKanimminik atuttuKattajuni.

Aulataullutik pannaigutimmut nuliannikut inositsiagittotitsigasuannimut pigumajaujunik ammalu sunanik pigumajaujunik ilingajunik Inunnut, Pauktuutit pijagesimalittut itjagatsaugajattumik piusiujuunik ammalu sakKititsidlutik Kallunâtitut Inuktitut uKausinik pitjutigidlugit HIV/AIDS

ammalu nuliannikut inositsiagittotitsigasuannimut angijummagimmik tukilet nunalitigut. Unuttut uKausiKatigengituk *Tukisiviit: Do You Understand?* uKauset âkKitaumajut ikajuttigejunut aulatsi-Katigedlutik uKausinik ammalu inositsiagittotitsigasuannimut ilisimatsiajunik ammalu ilauttisidlu-tik ilauKatauKattajunik nunalinni, avittusimajuni, prâvinsimit/nunalinni, ammalu silatsualimâmit. Tâna atuttaugunnatuk ikajutsivuk taggâni inositsiagittotitsigasuannimut ikajotini kamajet uKâlaKatigetsiagunnaKullugit Inuktitut ilonnaini Inunni Kanimmasilinni ammalu ikajutsiluni piujunik kamatsiagamut ikajugiamullu. UKauset pigunnatitsijut Inuit Kaujimagialinginnik Kanuk pijutsaumangâta inosimmini ammalu ilautsiaKattalutik inositsiagittotitsigasuannimut kamajinut.

